

Öğretmen Adaylarının Ahiliğe İlişkin Metaforları

Ayfer Şahin
İrem Demirbaş

DOI:.....

[Makale Bilgileri](#)

Yükleme:09/02/2017 Düzeltme:12/06/2017 Kabul:19/09/2017

Özet

Ahilik, toplumun sosyal ve ekonomik hayattaki ihtiyaçlarını karşılamak adına hak ve adalet için çalışan insanların bir araya gelerek oluşturulmuş, birlikte üretme ve dayanışma ilkesini göz önünde bulundurduğu, Türk kültürüyle harmanlanmış toplumsal bir kültür organizasyonudur. Bu araştırmanın amacı öğretmen adaylarının "Ahilik" kavramıyla ilgili sahip oldukları metafor algılarının ortaya çıkarılmasıdır. Araştırmada nitel araştırma desenlerinden olgubilim kullanılmıştır. Araştırmanın örneklem grubu Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesinin tüm bölümlerindeki üçüncü sınıflarında okuyan ve amaçsal örnekleme yöntemlerinden benzeşik örnekleme yoluyla belirlenmiş olan 205 öğretmen adayından oluşturulmuştur. Veri toplama aracı olarak açık uçlu görüş formu uygulanmıştır. Formda öğretmen adaylarının "Ahilik... gibidir/benzer; çünkü..." cümlesinin tamamlanması istenmiştir. Veriler içerik analizi tekniği kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda, öğretmen adayları Ahilik kavramına ilişkin toplam 72 metafor üretmiştir. Araştırmacılar tarafından Ahiliğe ilişkin "güzel ahlak olarak ahilik", "iş bölümü ve dayanışma olarak ahilik", "esnaf teşkilatı olarak ahilik", "sistem yaklaşımı ve devamlılık olarak ahilik", "bir yaşam tarzı olarak ahilik" ve "olumsuz görüş olarak ahilik" olmak üzere toplam 6 temel kategori oluşturulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Ahilik, Metafor, Öğretmen adayı

* Bu makale VII. Uluslararası Eğitimde Araştırmalar Kongresinde sunulan bildirden üretilmiştir.

Sorumlu Yazar : Ayfer ŞAHİN, Doç. Dr., Ahi Evran Üniversitesi, Türkiye, ayfersahin1@gmail.com, ORCID ID: 0000-0001-9903-1445

İrem DEMİRBAŞ, Yüksek Lisans Öğrencisi, Ahi Evran Üniversitesi, Türkiye, demirbasirem570@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-3126-2965

Giriş

Ahilik, kültürel bir değer niteliği taşımaktadır. Kültürü yaşatan, geliştiren, değiştiren ise insandır. İnsanın olduğu yerde çeşitli düşünceler, farklı görüşler ortaya çıkmaktadır. Ahilik debir insan medeniyet projesi olarak bu farklı kültürlerden bir tanesidir. Ahilik, toplumun sosyal ve ekonomik hayattaki ihtiyaçlarını karşılamak adına hak ve adalet için çalışan insanların bir araya gelerek oluşturulmuş, birlikte üretme ve dayanışma ilkesini göz önünde bulundurulduğu, Türk kültürüyle harmanlanmış toplumsal bir kültür organizasyonudur.

Ahiliğin çeşitli tanımları yapılmıştır. Bayram'a (1991) göre Ahilik; mefkûre ve çalışma tarzı itibariyle topluma hizmet sunma ülküsüyle özel yönetmeliklerde belirtilen iş ve ahlak disiplini, şeyh, usta, çırak, kalfa vs. hiyerarşisi içinde çalışmayı ibadet zevki haline getiren sınaî, ticari, siyasi, askeri, sosyal ve kültürel faaliyetlerde bulunan teşkilattır (Bayram, 1991, s.6).

Köksal'a (2006) göre Ahilik, "günümüz dünyasında birlikte yaşamak, barış içinde yaşamak, örgütlü yaşamak gibi hayati önemdeki sosyal hayat unsurlarını önümüze sunan, iktisadi anlamda ise dayanışma, rekabet, kalite- kontrol, standardizasyon vb. şartlarla ticari ahlak prensiplerini ihtiva eden bir değerler bütünüdür." şeklinde ifade edilmiştir (Köksal, 2006, s.102).Ekinci'ye (2011)göre ise Ahilik, "Türk esnafının hayat anlayışına ve dünya görüşüne uygun olması sebebiyle daha çok esnaf arasında gelişmiş olmakla birlikte esnaf dışından da çeşitli meslek erbabını bünyesinde barındıran, Ahi Evran-ı Veli önderliğinde Anadolu'da, Anadolu dışında Balkanlar, Orta Doğu ve Kafkaslara kadar yayılan sivil bir yapılanma" olarak tanımlanmıştır (Ekinci, 2011, s.6).

Ahiliğin özünü kavramak için öncelikle Ahi Evran'ı tanımak gerekmektedir. Ahilik, Ahi Evranı Veli tarafından Anadolu'da kurulan sivil toplum kuruluşudur. Bayram'a (1995) göre Ahi Evran, İbn-i Sina, Sühreverdi el-Maktul ve Razi gibi büyük üstatlardan ders almış bir âlimdir (Aktaran: Şahin, 2014). Ahi Evran'ın son hocası ise Menakıb-ı Evhadüddin-i Kirmani'dir (Köksal, 2006, s.7). Ahi Evran'ın şahsiyetindeki üç temel motifin; alplik, erenlik ve sanatkârlık olduğu görülmektedir (Ekinci, 2011, s. 46).

İnsanoğlu geçmişten bugüne nesiller arası kültür aktarımında önemli görevler üstlenmiştir. Bunlardan birkaçı; vatanı koruma, toplumsal ve kültürel birliği oluşturma, aile birliğini sağlama şeklinde sıralanabilir. Ahilikte esas olan insanı yetiştirebilmektir. Ahilikte model olan insana Ahi tipi insan denir. Ahi insan; alperen ruhuyla vatanına sahip çıkan, onu koruyan ve geliştiren; aile birliğine önem veren; sosyal ve toplumsal kurallara uyum sağlayan; geçmişinden hareketle geleceğini şekillendiren; Türk gelenek ve göreneklerini temel alan edepli, ahlaklı ve sorumluluk sahibi kişilerdir. Ahi tipi insanın ilkeleri ise şunlardır: Ahinin eli açık (cömert) olmalı, kapısı açık olmalı (konuk sever) olmalı, sofrası açık olmalı (ikramdan kaçınmamalı); Ahinin gözü kapalı olmalı (kimseye kötü gözle

bakmamalı, kimsenin ayıbını araştırmamalı), beli kapalı olmalı (kimsenin ırzına, namusuna, haysiyet ve şerefine tasallut etmemeli), dili kapalı olmalı (kimseye kötü söz söylememelidir) (Köksal, 2006, s.64).

Ceylan (2012) ise ahileri şöyle betimlemiştir: “Ahiler, alperen ruhuyla bir yandan yeni bir sistem kurarken, diğer taraftan da siyasi, sosyal, kültürel, dini, idari, iktisadi sistemleri oluşturuyordu. Böylece hem “dünyevi”, hem de “uhrevi” olarak insan hayatını düzenlemeye çalışıyordu.”(Ceylan,2012, s.27). Buradan da anlaşılacağı üzere ahilik sistemi toplumsal normlar ve toplumun tecrübeleriyle oluşmuş, bütüncül anlayış ile toplumun her alanında yayılma göstermiş değerler bütünüdür. Ahiliğin içinde barındırdığı değerlerin bir kısmının “vatanseverlik, misafirperverlik, doğruluk, dürüstlük, duyarlılık, yardımseverlik, sorumluluk, güven, paylaşma, dayanışma, çalışkanlık, adalet, merhamet” gibi değerler olduğu söylenebilir.

Ahilerin Anadolu'nun Türkleşmesi ve İslâmlaşmasında önemli katkıları olmuştur. 1243 tarihinde gerçekleşen Moğol baskınında Ahiler vatanı kurtarmak için bir bütün olarak örgütlenmişlerdir. Kadınlar Fatma Bacı önderliğinde Bâciyân-ı Rum adı verilen kadın kolları birliğini oluşturmuşlardır (Şahin, 2016). Türklerde millî ve manevi yönü güçlü erkeğe verilen “alp-eren”lik namının tüm özelliklerini taşıdığı için Bâciyân-ı Rum'un kadınlara “alp-eren bacılar” denilebilmektedir (Şahin, 2016, s.53). Bunun yanında bacılar ak börkleri dokuma, örgücülük gibi el sanatları ile sosyal, askeri, ekonomik alanda üretime katkıda bulunmuşlardır (Gülvahaboğlu, 1991). Erkekler ise Ahiyan-ı Rum olarak örgütlenmişler ve ahilerin verdiği askerlik eğitimleri sayesinde Anadolu savunmasında görev üstlenmişlerdir. Çünkü ahiler vatan olmazsa hiçbir şeyin olmayacağını kendilerine ilke kabul etmişlerdir.

Ahiliğin özünde sevgi vardır. Bunun içinde vatan sevgisi, aile sevgisi ve iş sevgisi sayılabilir. Ahiler; alınteri ile helal kazanç sağlamak için birlik ve dayanışma içinde çalışmışlar, işbirliği ile ürettikleri işe saygı duymuşlardır. Emek vererek çalışmanın kıymetini göstermişlerdir. Geçmiş, bugün ve gelecek arasında köprü vazifesi görerek Anadolu'da Türk kültürünün sentezini oluşturmuşlardır. Ekonomik, sosyal ve siyasi kalkınmaya destek sağlamışlardır. Dili, dini, ırkı ne olursa olsun kardeşçe yaşamının bir örneğini dünyaya sunmuşlardır.

Bu çalışmada öğretmen adaylarının “Ahilik” kavramına ilişkin metafor algıları belirlenmeye çalışılmıştır. Metafor; bir olgunun veya kavramın anlamlandırılması ve açıklanmasında daha tanıdık ve bilinen terimlerle ifade edilmesi şeklinde değerlendirilmektedir (Arslan ve Bayrakçı, 2006). Metafor olgusu, “. . . Bireylerin kendi dünyalarını anlamalarına ve yapılandırmalarına yönelik güçlü bir zihinsel haritalama ve modelleme mekanizması olarak” (Arslan ve Bayrakçı, 2006, s.103) günümüz eğitimcilerinin dikkatini oldukça yoğun bir şekilde cezbetmektedir. Morgan'ın (1998) da vurguladığı

üzere: “Metafor kullanımı, genel olarak dünyayı kavrayışımıza sinen *bir düşünce biçimi ve bir görme biçimi* anlamına gelir.” (Morgan, 1998, s.14; Aktaran: Saban, 2009). Bu bağlamda metaforlar, bir bireyin zihninin belli bir anlayış (kavrayış) biçiminden başka bir anlayış (kavrayış) biçimine hareket etmesini sağlayarak, o bireyin belli bir olguyu başka bir olgu olarak görmesine olanak tanır (Saban, 2008, s.460). Metaforlar mevcut kavramlara yönelik kişinin bakış açısını sunmasına olanak tanır ve geçmişteki deneyimlerinden hareketle ön bilgilerini kullanarak bir betimleme yapmasında rol oynar.

Yapılan çalışmalara bakıldığında “Ahilik” konusuna yönelik çalışmaların çoğu tasavvufi ve iktisadi yönü ile öne çıkmaktadır (Akça, 2003; Akgündüz, 2014; Bakır, 2014; Cihangir ve Karakaya, 2016; Demirpolat ve Akça, 2004; Durak ve Yücel, 2010; Gündüz, Kaya ve Aydemir, 2012; Karaca, 2015; Karaman, 2014; Kavi, 2015; Kemaloğlu, 2011; Kızıler, 2015; Koçak ve Gürün, 2015; Mahiroğulları, 2008; Öztürk, 2015; Soysal ve Tan, 2013; Şen, 2012). “Ahilik” kavramının öğretmen adayları tarafından nasıl algılandığının ortaya konulmaya çalışıldığı herhangi bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Çalışmanın bu yönüyle literatürdeki bu boşluğun doldurulmasına katkı sağlayacağına ve Türk kültürünün önemli bir ögesini olan ahiliğin gelecek kuşaklara tanıtılmasında yol göstereceğine inanılmaktadır. Ayrıca çalışmanın, Ahi Evran Üniversitesindeki eğitim fakültesi öğrencilerinin mensubu oldukları üniversitenin adıyla ilişkilendirilmiş olan ahilik kültürünü ne kadar tanıdıklarının ortaya çıkarılması bakımından da önem arz ettiği görülmektedir.

Bu çalışmanın amacı Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin “ahilik” kavramına yönelik sahip oldukları metafor algılarının ortaya çıkarılmasıdır. Bu genel amaç çerçevesinde aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Öğretmen adaylarının “Ahilik” kavramına ilişkin sahip oldukları metaforlar nelerdir?
2. Öğretmen adaylarının “Ahilik” kavramına ilişkin sahip oldukları metaforlar ortak özellikleri bakımından hangi kavramsal kategoriler altında toplanabilir?
3. Bu kavramsal kategoriler öğretmen adaylarının program türüne göre farklılık göstermekte midir?

Yöntem

Bu araştırma, öğretmen adaylarının “Ahilik” kavramına yönelik algılarının metaforlar aracılığıyla incelendiği nitel araştırma yöntemlerinden olan olgubilim desenli bir çalışmadır. Olgubilim (fenomenoloji) deseni farkında olduğumuz ancak derinlemesine ve ayrıntılı bir anlayışa sahip olmadığımız olgulara odaklanmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2016, s.69).

Çalışma Grubu

Bu çalışma, 2016-2017 öğretim yılının bahar döneminde Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesinde öğrenim gören Sınıf Öğretmenliği, Matematik Öğretmenliği, Türkçe Öğretmenliği, Fen Bilgisi Öğretmenliği, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği, Okul Öncesi Öğretmenliği, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliği, Rehberlik ve Psikolojik Danışma bölümlerindeki öğretmen adaylarının katılımı ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın evreni Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesinde okuyan öğrencilerdir. Araştırmanın örneklem grubu Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesinin tüm bölümlerindeki üçüncü sınıflarında okuyan ve amaçsal örnekleme yöntemlerinden benzeşik örnekleme yoluyla belirlenmiş olan 205 öğretmen adayından oluşturulmuştur. Bu örnekleme yöntemi, evrenden araştırmanın problemi ile ilgili olarak benzeşik bir alt grubun, durumun seçilerek çalışmanın burada yapılmasını tanımlar (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2013; Yıldırım ve Şimşek, 2016).

Araştırmanın örneklem grubunu oluşturan öğretmen adaylarının okudukları bölümlere göre dağılımları Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1. Görüşlerine başvurulmuş öğretmen adaylarının okudukları bölüme göre dağılımları

Bölüm	f	%
Okul Öncesi öğretmenliği	31	15,13
Matematik öğretmenliği	30	14,64
Bilgisayar ve öğretim teknolojileri öğretmenliği	28	13,65
Türkçe öğretmenliği	28	13,65
Sosyal Bilgiler öğretmenliği	25	12,19
Rehberlik ve Psikolojik Danışma	24	11,70
Sınıf öğretmenliği	21	10,25
Fen Bilgisi öğretmenliği	18	8,79
Toplam	205	100,0

Araştırmanın örneklem grubunu oluşturan öğretmen adaylarının cinsiyetlerine, Ahilik ile ilgili ders alma, kitap okuma, seminer/konferansa katılma durumlarına göre dağılımları Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo2.Öğretmen adaylarının cinsiyetlerine, ahilik ile ilgili ders alma, kitap okuma, seminer/konferansa katılma durumlarına göre dağılımları

Değişkenler	Alt Boyutlar	f	%
Cinsiyet	Kız	159	77,56
	Erkek	46	22,44
	Toplam	205	100,0
Ahilik ile ilgili ders alma durumları	Evet	49	23,90
	Hayır	156	76,10
	Toplam	205	100,0
Ahilik ile ilgili kitap okuma durumları	Evet	89	43,41
	Hayır	116	56,59
	Toplam	205	100,0
Ahilik ile ilgili seminer/konferansa katılma durumları	Evet	64	31,21
	Hayır	141	68,79
	Toplam	205	100,0

Veri Toplama Araçları

Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının ahilik kavramına ilişkin sahip oldukları algıları ortaya çıkarmak amacıyla açık uçlu görüş formu uygulanmıştır. Formda öğretmen adaylarının “Ahilik... gibidir/benzer; çünkü...” cümlesinin tamamlanması istenmiştir. Metaforun bir araştırma aracı olarak kullanıldığı çalışmalarda “gibi” kavramı genellikle “metaforun konusu” ile “metaforun kaynağı” arasındaki bağı daha açık bir şekilde çağrıştırmak için kullanılır. Bu çalışmada “çünkü” kavramına da yer verilerek katılımcıların kendi metaforları için bir “gerekçe” (veya “mantıksaldayanak”) sunmaları da istenmiştir (Saban, 2009, s.285).

Verilerin Analizi

Yapılan açık uçlu görüş formu kapsamında toplanan verilerden hareketle, veriler içerik analizinin basamakları izlenerek değerlendirilmiştir. İçerik analizinde temel amaç, toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2016, s. 214). Saban(2008), Saban(2009) verilerin analiz edilmesinde kullanılan bu basamakları şu şekilde ifade etmiştir;

1. Adlandırma aşaması
2. Eleme aşaması
3. Kategori geliştirme aşaması
4. Geçerlik ve güvenilirliği sağlama aşaması
5. Frekansların hesaplanması ve verilerin yorumlanması aşaması biçiminde belirtilmiştir.

Adlandırma aşaması. Bu aşamada öğretmen adaylarının “Ahilik” kavramına ilişkin üretmiş oldukları metaforlar bilgisayara aktarılmış ve üretilen metaforların geçici alfabetik sıralama listesi yapılmıştır.

Bu işlem tamamlandıktan sonra öğretmen adaylarının anlamlı metaforlar ve bunları açıklayan anlamlı cümleler kurup kurmadıkları incelenmiştir. Bu aşamada kategorileştirme aşamasına temel oluşturacak şekilde üretilen metaforlara ilişkin kodlar yazımı düzenlenmiştir.

Eleme aşaması. Bu aşamada belirli bir metafor kaynağı içermeyen, üretilen metafor için mantıksal dayanak göstermeyen, “Ahilik” kavramının yorumlanması ile ilişkisi olmayan, birden fazla kategori içerisinde incelenebilen metaforlar belirlenmiş ve çalışma kapsamı dışında bırakılmıştır.

Kategori geliştirme aşaması.Öğretmen adaylarının ürettiği metaforların “Ahilik” kavramının hangi amaç ve nitelikleri düşünülerek oluşturulduğu incelenmiş ve nasıl neden-sonuç ilişkisi kurulduğuna bakılmıştır. Bu bağlamda adlandırma aşamasında metaforlara verilen kodlar göz önünde bulundurularak benzer tema içerisinde olanlar aynı kategoriye dahil edilmiştir. Bu aşamada kategorilerin nasıl oluşturulduğuna dair destekleyici örnekler sunması bakımından öğretmen adaylarının ifadelerine yer verilmiştir.

Geçerlik ve güvenilirliği sağlama aşaması. Bu aşamada araştırmanın geçerliğini sağlamak için araştırma raporlaştırılırken katılımcıların ifadelerinden doğrudan alıntılara yer verilerek süreç detaylı sunulmaya çalışılmıştır. Araştırmanın güvenilirliğini sağlamak için ise öğretmen adayları tarafından üretilen metaforlar birbirinden bağımsız birden fazla araştırmacı tarafından kodlanarak kategorilere ayrılmıştır.

Frekansların hesaplanması ve verilerin yorumlanması aşaması. Bu aşamada geliştirilen kategoriler tablolaştırılmıştır. Bu kapsamda öğretmen adaylarının ürettikleri metaforlara ait yüzde ve frekans tabloları sunulmuştur. Elde edilen bulgulara göre veriler yorumlanmıştır.

Bulgular

“Öğretmen adaylarının “Ahilik” kavramına ilişkin sahip oldukları metaforlar nelerdir?” sorusuna ilişkin bulgular Tablo 3’te belirtilmektedir.

Tablo3.“Ahilik” kavramına ilişkin geliştirilen metaforlarve onları temsil eden öğrenci sayısı ve yüzdesi (alfabetik sıraya göre)

Kod	Metafor Adı	f	%	Kod	Metafor Adı	f	%
1.	Adalet **	8	3,88	37.	Kardeşlik*	7	3,39
2.	Aile	4	1,94	38.	Karınca	1	0,48
3.	Anlayış	1	0,48	39.	Komşuluk	1	0,48
4.	Arı	1	0,48	40.	Kurallar	2	0,97
5.	Arkadaşlık	1	0,48	41.	Maden	1	0,48
6.	Aydınlık	1	0,48	42.	Meslek erbaplığı	1	0,48
7.	Bağlılık	3	1,45	43.	Misafirperverlik	1	0,48
8.	Bal peteği	1	0,48	44.	Mutluluk	1	0,48
9.	Bilinmeyen diyar	1	0,48	45.	Osmanlı devleti	2	0,97
10.	Bir çeşit Düşünce	1	0,48	46.	Paylaşma**	16	7,66
11.	Birlik ve beraberlik*	6	2,91	47.	Puzzle	1	0,48
12.	Cömertlik	2	0,97	48.	Saat	1	0,48
13.	Çalışkanlık	2	0,97	49.	Sabır	1	0,48
14.	Çatı	1	0,48	50.	Sadakât	1	0,48
15.	Çiçek	1	0,48	51.	Saygı	1	0,48
16.	Daldaki yaprak	1	0,48	52.	Sevgi	5	2,42
17.	Devamlılık	1	0,48	53.	Sırat köprüsü	1	0,48
18.	Doğruluk**	8	3,88	54.	Sistem	1	0,48
19.	Dostluk	5	2,42	55.	Sorumluluk	2	0,97
20.	Dürüstlük**	12	5,82	56.	Sözde teşkilat	1	0,48
21.	Edep	5	2,42	57.	Su	2	0,97
22.	En güzel yaşam biçimi	1	0,48	58.	Şefkat	2	0,97
23.	Esnaf dayanışması	1	0,48	59.	Terazi	1	0,48
24.	Esnaf kardeşliği	1	0,48	60.	Teşkilatlanma	1	0,48
25.	Esnaflık	5	2,42	61.	Toplumun temeli	2	0,97
26.	Fedakârlık	2	0,97	62.	Üretme	2	0,97
27.	Güneş	2	0,97	63.	Vatanseverlik	3	1,45
28.	Güven	2	0,97	64.	Vicdan	1	0,48
29.	Güzel olan her şey	1	0,48	65.	Vücudun azaları	1	0,48
30.	Hayat	1	0,48	66.	Yağlı boya tablosu	1	0,48
31.	Hayrat	1	0,48	67.	Yalan	1	0,48
32.	Hoşgörü*	6	2,91	68.	Yardım kuruluşu	1	0,48
33.	İmece	1	0,48	69.	Yardımlaşma*	43	20,97
34.	İslâm	1	0,48	70.	Yaşamayan gelenek	1	0,48
35.	İslâm'ın aynası	1	0,48	71.	Yaygın eğitim kurumu	1	0,48
36.	İş birliği	1	0,48	72.	Yoldaşlık	1	0,48
TOPLAM						205	100,0

Tablo 3'e göre; öğretmen adaylarının Ahilik kavramı ile ilgili geliştirdikleri metaforlar ve onları temsil eden öğrenci sayılarına bakıldığında; öğretmen adaylarının 72 metafor geliştirdikleri belirtilmektedir. En çok ifade edilen metaforlara bakıldığında; yardımlaşma(43), paylaşma(16),

dürüstlük(12), adalet(8) ve doğruluk(8), kardeşlik(7), hoşgörü(6) ve birlik ve beraberlik(6) olarak gözlenmektedir.

“Öğretmen adaylarının “Ahilik” kavramına ilişkin sahip oldukları metaforlar ortak özellikleri bakımından hangi kavramsal kategoriler altında toplanabilir?” ve “Bu kavramsal kategoriler öğretmen adaylarının program türüne göre farklılık göstermekte midir?” sorularına ilişkin bulgular Tablo 4’te gösterilmektedir.

Tablo4.Öğretmen adaylarının program türüne göre ahilik kavramına ilişkin ürettikleri metaforlarınkategoriler açısından karşılaştırılması

Kategori	Kategori Kapsamındaki Metaforlar (SÖ+FBÖ+ SBÖ+ MÖ+ PDR+ OÖ+ BÖTE+ TÖ) öğretmen adayları
1. Güzel ahlak olarak ahilik	Dürüstlük(12), adalet(8), doğruluk(8), hoşgörü(6), dostluk(5), edep(5), sevgi(5), cömertlik(2) , şefkat(2), su(2), vicdan(1), sadakat(1), mutluluk(1), misafirperverlik(1), saygı(1), güzel olan her şey(1), çiçek(1),
2. İş bölümü ve dayanışma olarak ahilik	Yardımlaşma(43), paylaşma(16), kardeşlik(7), birlik ve beraberlik(6), aile(4), bağlılık(3), toplumun temeli(2), fedakârlık(2), teşkilatlanma(1), imece(1), esnaf kardeşliği(1), daldaki yaprak(1), iş birliği(1), karınca(1), bal peteği(1), arı(1), vücudun azaları(1), arkadaşlık(1), yoldaşlık(1), komşuluk(1), terazi(1)
3. Esnaf teşkilatı olarak ahilik	Esnafılık(5), vatanseverlik(3), üretme(2), sorumluluk(2), güven(2), kurallar(2), çalışkanlık(2), yardım kuruluşu(1), sabır(1), meslek erbaplığı(1), anlayış(1), yaygın eğitim kurumu(1), esnaf dayanışması(1), çatı(1), aydınlık(1)
4.Sistem yaklaşımı ve devamlılık olarak ahilik	Osmanlı devleti(2), güneş(2), puzzle(1), devamlılık(1), saat(1), yağlı boya tablosu(1), bir çeşit düşünce(1), sistem(1)
5. Bir yaşam tarzı olarak ahilik	İslâm(1), İslâm’ın aynası(1), hayat(1), sırat köprüsü(1), hayrat(1), en güzel yaşam biçimi(1), bilinmeyen diyar(1)
6. Olumsuz görüş olarak ahilik	Yalan(1), yaşamayan gelenek(1), Sözde teşkilat(1), maden(1)

Tablo 4 incelendiğinde; öğretmen adayları tarafından oluşturulan metaforlar benzerlik özelliklerine göre kategorileştirildiğinde 6 kategori elde edilmiştir. Bu kategoriler; “güzel ahlak olarak ahilik”, “iş bölümü ve dayanışma olarak ahilik”, “esnaf teşkilatı olarak ahilik”, “sistem yaklaşımı ve devamlılık olarak ahilik”, “bir yaşam tarzı olarak ahilik”, “olumsuz görüş olarak ahilik” belirlenmiştir ve bu kategoriler aşağıda ayrı ayrı yer almaktadır.

Kategori 1

Güzel ahlak olarak ahilik.“Güzel Ahlak Olarak Ahilik” kategorisinde 17 adet metafor bulunmaktadır. Bunlardan 4 adet metafor sınıf öğretmenliği adayları tarafından ifade edilmişken, 13

adet metafor diğ er bölümlerdeki öğretmen adayları tarafından ifade edilmiştir. Bu metaforlar ve frekansları; “dürüstlük(12), adalet(8), doğruluk(8), hoşgörü(6), dostluk(5), edep(5), sevgi(5), cömertlik(2) , şefkat(2), vicdan(1), sadakat(1), mutluluk(1), misafirperverlik(1), saygı(1), güzel olan her şey(1), çiçek(1), su(2)” şeklindedir. Bu kategoride yer alan metaforlar ortak özellikleri ve benzetme yönleri dikkate alındığında, esnafların sahip olması gereken değerler vurgulandığı için “güzel ahlak olarak ahilik” kategorisinde değerlendirilmiştir. Öğretmen adaylarının “güzel ahlak olarak ahilik” kategorisinde yer alan metafor ifadelerinden bazıları şöyledir:

“Ahilik dürüstlüktür. Çünkü; bir Ahi olabilmek için öncelikle işini doğru yapan, yalan söylemeyen birisi olmak gerekir.” (SÖ/K₂)

“Ahilik vicdan gibidir. Çünkü; ahiliğin temel esasları olan dürüstlük, doğruluk, erdem, merhamet vicdandan var olmaktadır.” (MÖ/K₃₄)

“Ahilik şefkat gibidir. Çünkü; merhamete dayanır.” (SBÖ/K₅₅)

“Ahilik saygı gibidir. Çünkü müşteriye saygı vardır.” (TÖ/K₈₀)

“Ahilik dürüst ve doğru çalışma ahlakıdır. Çünkü Osmanlı'nın esnaflık kültürünün temelini atan Ahiler bu ve bunun gibi değerlere dayanmışlardır.” (BÖTE/E₂₉)

“Ahilik güzel olan her şeydir. Çünkü temelinde iyilik ve sevgi vardır.” (OÖ/K₁₄₂)

“Ahilik su gibidir. Çünkü berrak olmayı gerektirir.” (PDR/E₄₁)

Kategori 2

İş bölümü ve dayanışma olarak ahilik. “İş Bölümü Ve Dayanışma Olarak Ahilik” kategorisinde 21 adet metafor bulunmaktadır. Bunlardan 5'i sınıf öğretmenliği adayları tarafından belirtilirken; 16 metafor diğ er bölümlerdeki öğretmen adayları tarafından ifade edilmiştir. Bu metaforlar ve frekansları; “Yardımlaşma(43), paylaşma(16), kardeşlik(7), birlik ve beraberlik(6), aile(4), bağlılık(3), toplumun temeli(2), fedakârlık(2), teşkilatlanma(1), imece(1), esnaf kardeşliği(1), daldaki yaprak(1), iş birliği(1), karınca(1), bal peteği(1), arı(1), vücudun azaları(1), arkadaşlık(1), yoldaşlık(1), komşuluk(1), terazi(1)” şeklindedir. Bu kategoride yer alan metaforlar ortak özellikleri ve benzetme yönleri dikkate alındığında, esnaflar arasındaki yardımlaşma ve dayanışmanın gerekliliği vurgulandığı için “iş bölümü ve dayanışma olarak ahilik” kategorisinde değerlendirilmiştir. Öğretmen adaylarının “iş bölümü ve dayanışma olarak ahilik” kategorisinde yer alan metafor ifadelerinden bazıları şöyledir:

“Ahilik paylaşmak gibidir. Çünkü hayat paylaşınca güzeldir.” (SÖ/K₅)

“Ahilik yardımlaşma gibidir. Çünkü kuruluş amacı gereği insanların bir araya gelerek iş bölümüyle, yardımlaşmayla birbirine destek olmasıdır. Saf, samimi duygularla birbirini kındırma söz konusudur.” (MÖ/K₂₁)

“Ahilik terazi gibidir. Çünkü Ahilikte adalet esastır.” (SBÖ/K₅₃)

“Ahilik imece gibidir. Çünkü paylaşmak esastır.” (TÖ/K₇₀)

“Ahilik yoldaşlık gibidir. Çünkü Ahilikte de birliktelik ve birlikte hareket etme duygusu vardır.” (TÖ/E₁₄)

“Ahilik aile gibidir. Çünkü ailede saygı, sevgi temeldir.” (BÖTE/K₉₁)

“Ahilik yardımlaşmadır. Çünkü imanın amele dönüştüğü dünyevi ve uhrevi bir sistemdir.” (FBÖ/K₁₀₇)

“Ahilik arkadaşlık gibidir. Çünkü temelinde dayanışma vardır.” (PDR/K₁₁₈)

“Ahilik bir vücudun azaları gibidir. Çünkü birini hayatta tutmak için diğerlerine de ihtiyaç vardır. Birine bir şey olsa diğerleri de etkilenir.” (OÖ/K₁₃₂)

Kategori 3

Esnaf teşkilatı olarak ahilik.“Esnaf Teşkilatı Olarak Ahilik” kategorisinde 15 adet metafor bulunmaktadır. Bunlardan 1’i sınıf öğretmenliği adayları tarafından belirtilirken; 14 metafor diğer bölümlerdeki öğretmen adayları tarafından ifade edilmiştir. Bu metaforlar ve frekansları; “esnafılık(5), vatanseverlik(3), üretme(2), sorumluluk(2), güven(2), kurallar(2), çalışkanlık(2), yardım kuruluşu(1), sabır(1), meslek erbablığı(1), anlayış(1), yaygın eğitim kurumu(1), esnaf dayanışması(1), çatı(1), aydınlık(1)” şeklindedir. Bu kategoride yer alan metaforlar ortak özellikleri ve benzetme yönleri dikkate alındığında, Ahiliğin esnaf teşkilatı olarak örgütlendiği vurgulandığı için “esnaf teşkilatı olarak ahilik” kategorisinde değerlendirilmiştir. Öğretmen adaylarının “esnaf teşkilatı olarak ahilik” kategorisinde yer alan metafor ifadelerinden bazıları şöyledir:

“Ahilik vatanseverlik gibidir. Çünkü paylaşmak, birlik olmak vardır.” (SÖ/K₁₃)

“Ahilik yaygın eğitim kurumudur. Çünkü önce iyi bir insan, iyi bir ahlak edinilme yeri, öğrenme-öğretme amacındadır.” (MÖ/E₇)

“Ahilik çalışkanlık gibidir. Çünkü amacı verimli ve yetkin bireyler yetiştirmektir.” (SBÖ/K₄₇)

“Ahilik gözüne, diline ve beline hakim olmaktır. Çünkü ahiler hiç kimsenin malına, namusuna göz dikmez, ahlaklı bir şekilde esnafılık yapar.” (FBÖ/K₁₀₃)

“Ahilik yardım kuruluşu gibidir. Çünkü temelinde insana yardım yatar.” (PDR/K₁₂₄)

“Ahilik toplumu ayakta tutan kurallar gibidir. Çünkü Ahilik toplumun mayasını oluşturur ve insanlara saygı, sevgi, din vb. birçok konuda ders verir.” (OÖ/K₁₄₆)

“Ahilik anlayıştır. Çünkü anlayışsız esnaf olunmaz.” (BÖTE/E₂₅)

“Ahilik meslek erbaplığına benzer. Çünkü ustalığın temeli bununla başlar.” (TÖ/E₁₉)

Kategori 4

Sistem yaklaşımı ve devamlılık olarak ahilik. “Sistem Yaklaşımı ve Devamlılık Olarak Ahilik” kategorisinde 8 adet metafor bulunmaktadır. Bunlardan 2’si sınıf öğretmenliği adayları tarafından belirtilirken; 6 metafor diğer bölümlerdeki öğretmen adayları tarafından ifade edilmiştir. Bu metaforlar ve frekansları; “Osmanlı devleti(2), güneş(2), devamlılık(1), saat(1), yağlı boya tablosu(1), bir çeşit düşünce(1), sistem(1), puzzle(1)” şeklindedir. Bu kategoride yer alan metaforlar ortak özellikleri ve benzetme yönleri dikkate alındığında, Ahilik esnaf teşkilatı ile ilgili sistematik, düzen, sıralı bir dizi sistem vurgusu yapıldığı için “sistem yaklaşımı ve devamlılık olarak ahilik” kategorisinde değerlendirilmiştir. Öğretmen adaylarının “sistem yaklaşımı ve devamlılık olarak ahilik” kategorisinde yer alan metafor ifadelerinden bazıları şöyledir:

“Ahilik güneş gibidir. Çünkü ülkenin ulaşabildiği her bir organını aydınlatır, iyileştirir.” (TÖ/K₇₅)

“Ahilik bir sistem gibidir. Çünkü hem dünyevi hem uhrevi bir sistemi ve teşkilatı oluşturur.” (FBÖ/K₁₁₁)

“Ahilik Osmanlı Devleti gibidir. Çünkü sistematik ve mükemmel bir sistemdir.” (SÖ/E₂)

“Ahilik yağlı boya tablosu gibidir. Çünkü boya ne kadar kaliteli olursa, tablo o kadar güzel olur.” (OÖ/K₁₅₉)

Kategori 5

Bir yaşam tarzı olarak ahilik. “Bir Yaşam Tarzı Olarak Ahilik” kategorisinde 7 adet metafor bulunmaktadır. Bunlardan sınıf öğretmenliği adayları tarafından belirtilen herhangi bir metafor olmamasına rağmen; 7 metafor diğer bölümlerdeki öğretmen adayları tarafından ifade edilmiştir. Bu metaforlar ve frekansları; “İslâm(1), İslâm’ın aynası(1), hayat(1), sırat köprüsü(1), hayrat(1), en güzel yaşam biçimi(1), bilinmeyen diyar(1)” şeklindedir. Bu kategoride yer alan metaforlar ortak özellikleri ve benzetme yönleri dikkate alındığında, Ahilik ile ilgili tasavvufi nitelik vurgulandığı için “bir yaşam tarzı olarak ahilik” kategorisinde değerlendirilmiştir. Öğretmen adaylarının “bir yaşam tarzı olarak ahilik” kategorisinde yer alan metafor ifadelerinden bazıları şöyledir:

“Ahilik en güzel yaşam biçimidir. Çünkü doğru olan en güzel davranışlar, Ahiliğin temelidir.” (OÖ/K₁₂₉)

“Ahilik İslâm’ın aynası gibidir. Çünkü senin ne düzeyde inandığını gösterir.” (TÖ/E18)

“Ahilik hayrat gibidir. Çünkü susayana kapısı açıktır.” (BÖTE/E27)

“Ahilik İslâm gibidir. Çünkü dini yaşatır.” (PDR/E39)

Kategori 6

Olumsuz görüş olarak ahilik. “Olumsuz Görüş Olarak Ahilik” kategorisinde 4 adet metafor bulunmaktadır. Bunlardan 2’si sınıf öğretmenliği adayları tarafından belirtilirken; 2 metafor diğer bölümlerdeki öğretmen adayları tarafından ifade edilmiştir. Bu metaforlar ve frekansları; “Yalan(1), yaşamayan gelenek(1), sözde teşkilat(1), maden(1)” şeklindedir. Bu kategoride yer alan metaforlar ortak özellikleri ve benzetme yönleri dikkate alındığında, Ahilik teşkilatı ile ilgili olumsuz görüşler vurgulandığı için “olumsuz görüş olarak ahilik” kategorisinde değerlendirilmiştir. Öğretmen adaylarının “olumsuz görüş olarak ahilik” kategorisinde yer alan metafor ifadelerinden bazıları şöyledir:

“Ahilik yaşanmayan bir gelenektir. Çünkü sadece sözde ahilik anlayışı var.” (SÖ/K16)

“Ahilik geçmişte dolu olan ama günümüzde boşaltılmış bir madendir. Çünkü günümüzde içi boşaltılmış ve sadece adı kalmıştır.” (MÖ/K41)

“Ahilik artık sözde bir teşkilattir. Çünkü artık günümüzde önemini kaybetmiştir.” (OÖ/K153)

Tartışma ve Sonuç

Öğretmen adaylarının Ahilik kavramına ilişkin geliştirdikleri metaforları belirlemeyi amaçlayan bu araştırmada elde edilen verilerin analizi sonucunda toplam 72 metafor oluşturulduğu belirlenmiştir. Araştırma sonucunda, Ahiliğe ilişkin 6 temel kategori ortaya çıkmıştır. Bu kategoriler; “Güzel Ahlak Olarak Ahilik”, “İş Bölümü Ve Dayanışma Olarak Ahilik”, “Esnaf Teşkilatı Olarak Ahilik”, “Sistem Yaklaşımı Ve Devamlılık Olarak Ahilik”, “Bir Yaşam Tarzı Olarak Ahilik”, “Olumsuz Görüş Olarak Ahilik” şeklinde oluşturulmuştur. Bu kategorilerden ilk beşi olumlu görüşleri içerirken sonuncusu öğretmen adaylarının ahiliğe karşı olumsuz görüşlerini içermektedir. Tüm katılımcılar tarafından en sık tekrar edilen metaforlar; “yardımlaşma”, “paylaşma”, “dürüstlük”, “doğruluk ve adalet”, “kardeşlik”, “hoşgörü, birlik ve beraberlik” şeklindedir.

Araştırma sonucunda, sınıf öğretmeni adaylarının Ahiliğe ilişkin 6 temel kategoride en sık tekrar edilen 3 metafor; “yardımlaşma”, “paylaşma” ve “sevgi” olduğu belirlenmiştir. “Bir yaşam tarzı olarak ahilik” kategorisinde sınıf öğretmeni adaylarının Ahiliğe ilişkin herhangi bir metafor üretmediği sonucuna ulaşılmıştır. Kategoriler açısından ayrı ayrı bakıldığında ise en sık tekrar edilen metaforlar; “güzel ahlak olarak ahilik” kategorisinde “sevgi”; “İş bölümü ve dayanışma olarak ahilik”

kategorisinde “yardımlaşma”; “Esnaf teşkilatı olarak ahilik” kategorisinde “vatanseverlik” ; “Sistem yaklaşımı ve devamlılık olarak ahilik” kategorisinde “Osmanlı Devleti” ; “Olumsuz görüş olarak ahilik” kategorisinde ise “yalan” ve “yaşamayan gelenek” metaforlarının yer aldığı belirlenmiştir. Fen Bilgisi, Sosyal Bilgiler, Matematik, Rehberlik, Okul Öncesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri ve Türkçe Öğretmeni adayları tarafından, elde edilen verilerin analizi sonucunda toplam 51 metafor oluşturulduğu belirlenmiştir. Araştırma sonucunda, Ahiliğe ilişkin 6 temel kategoride en sık tekrar edilen 3 metafor; “yardımlaşma”, “paylaşma” ve “dürüstlük” olduğu saptanmıştır. Kategoriler açısından ayrı ayrı bakıldığında ise en sık tekrar edilen metaforlar; “güzel ahlak olarak ahilik” kategorisinde “dürüstlük” ; “İş bölümü ve dayanışma olarak ahilik” kategorisinde “yardımlaşma” ; “Esnaf teşkilatı olarak ahilik” kategorisinde “esnaflık” ; “Sistem yaklaşımı ve devamlılık olarak ahilik” kategorisinde “Güneş” ; “bir yaşam tarzı olarak ahilik” kategorisinde “İslâm” ; “Olumsuz görüş olarak ahilik” kategorisinde ise “sözde teşkilat” ve “maden” metaforlarının yer aldığı saptanmıştır.

Öğretmen adayları tarafından Ahilik kavramına ilişkin üretilen metaforların değerler boyutuyla ön plana çıktığı saptanmıştır. Metafor olarak üretilen “sevgi, dürüstlük, adalet, doğruluk, hoşgörü, dostluk, saygı, misafirperverlik, paylaşma, yardımlaşma, fedakârlık, vatanseverlik, çalışkanlık, sabır” gibi değerler esnaf teşkilatının önemini vurgulayan niteliklerdir. Bu çalışmada belirlenen “iş bölümü ve dayanışma olarak ahilik” kategorisindeki “birlik ve beraberlik, yardımlaşma, paylaşma, iş birliği” metaforları Günay’ın (2003) yapmış olduğu “Ahilikte Mesleki ve Sosyal Dayanışma” adlı çalışmasının Üçüncü bölümünde Ahilikte sosyal dayanışma başlığı altında kadınlar arasındaki dayanışmaya yer verilmiştir. Bu da mevcut çalışmayı destekler niteliktedir. Bu çalışma kapsamında geliştirilmiş olan “olumsuz görüş olarak ahilik” kategorisindeki “yalan, sözde teşkilat, yaşamayan gelenek, maden” metaforlarını destekler nitelikteki Akman’ın (2006) hazırladığı “Balıkesir Yöresinde Ahilikten Kalma Tören Ve Uygulamalar” isimli çalışmasında Balıkesir yöresinde ahi düşüncesiyle yapılan uygulamalar incelenmiştir. Çalışmada kimi tören ve uygulamaların yasatıldığı, kimilerinin de unutulmakta olduğu tespit edilmiştir. Malkoç’un (2016) “Ahilik Sistemi Örgütlenme Yapısının Günümüz Türkiye Esnaf Ve Sanatkârları Konfederasyonu İle Karşılaştırılması” adlı araştırmada çalışmayı ibadet sayan, karşılıklı iş birliğini, sosyal yardımlaşmayı, kaliteyi, mesleki gelişimi ve eğitimi önemseyen Ahilik kültürünün yaşatılması amacıyla bu çalışmada belirtildiği gibi “yardımlaşma, çalışkanlık” vb. değerler vurgulanmıştır. Aslan’ın (2013) “Türkler ’de İş Ahlakı Ve Geçmişten Günümüze Ahilik” çalışmasında iş ahlakı konusunu Ahilik sistemi göz önünde bulundurularak yapılan çalışmadaki “güzel ahlak olarak ahilik” kategorisindeki “dürüstlük, doğruluk, adalet” gibi değerleri ön plana çıkardığı saptanmıştır. Şahin’in (2014) “Nevşehir Hacı Bektaş Veli Ve Ahi Evran Üniversitesi Öğrencilerinin Hacı Bektaş Veli Ve Ahi Evran-ı Veli İle Bektaşilik Ve Ahilik Algıları” çalışmasında ise Ahi Evran-ı Veli ile Hacı Bektaş Veli’nin yaşamış

olduğu şehirdeki öğretmen adaylarının üniversitelerinin de adı olan bu iki büyük Türk şahsiyetlerini tanımadıkları sonucuna ulaşmıştır. Millî kültürün gelecek kuşaklara tanıtılması boyutunda yapılacak projelerin önemi belirtilmektedir. Durak ve Yücel'in (2010) "Ahiliğin Sosyo-Ekonomik Etkileri Ve Günümüze Yansımaları" çalışmalarında ahilik felsefesinin yaşanan çağdaki toplam kalite yönetimi, müşteri memnuniyeti, çalınma ve çevre standartları, iş ahlakı vb. konularla paralellik gösterdiği saptanmıştır. Kaya'nın (2005) yapmış olduğu "Ahi Evren ve Kırşehir'de Ahilik Üzerine Bir Din Sosyolojisi Araştırması" adlı çalışması, bu çalışma kapsamında geliştirilen "bir yaşam tarzı olarak ahilik" kategorisindeki "İslâm" metaforunu destekleyecek şekilde Ahiliğin din sosyolojisi üzerine yapılandırılmıştır.

Araştırmada elde edilen sonuçlar ışığında şu öneriler getirilebilir: Ahilik gibi günümüz insan yetiştirme modelinin Türk millî eğitim sistemi ile yeni nesillere aktarılması, Türk milletinin geçmişinden güç alarak şuurlu geçler yetiştirilmesi noktasındaki vatanseverlik, dürüstlük, adalet, doğruluk, hoşgörü vb. değerlerin eğitim sisteminde ön plana çıkarılarak öğrencilere uygulanacak bir program modeli geliştirilebilir. Millî Eğitim Bakanlığı tarafından geçmişten bugüne kültürü oluşturan değerleri koruma ile ilgili projeler yapılabilir.

Kaynakça

- Akça, G. (2003). Ahilik geleneği ve günümüz Fethiye esnafı. *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 1(14), 209-219.
- Akgündüz, M. (2014). Ticarî hayatta kardeşliği esas alan ahilik teşkilatı. *Harran Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 19(31), 9-18.
- Akman, M. (2006). *Balıkesir yöresinde ahilikten kalma tören ve uygulamalar*. Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir Üniversitesi, Balıkesir.
- Arslan, M. M. ve Bayrakçı, M. (2006). Metaforik düşünme ve öğrenme yaklaşımının eğitim öğretim açısından incelenmesi. *Millî Eğitim*, 35(171), 100-108.
- Bakır, S. (2014). Bir eğitim kurumu olarak ahilik ve Hülya Taş'ın "günümüz Bursa esnafında ahilik kültüründen izler" adlı eseri. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 3(1), 406-415.
- Bayram, M. (1991). Ahi evren ve ahi teşkilatı'nın kuruluşu. Konya.
- Büyükoztürk, Ş., Çakmak, E.K., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş., ve Demirel, F. (2013). Bilimsel araştırma yöntemleri. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Ceylan, K. (2012). Anadolu'da yerleşik hayatta yeni bir medeniyet tarzı veya ahiliğin oluşumu. İçinde *Ahilik Türk-İslâm medeniyetinde dünyevî ve uhrevî sistem*(ss.11-28). Ankara: T.C. Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Kültür Yayınları.

- Cihangir, İ. S.veKarakaya, K. (2016). Ahilik kültürü ve alış-veriş turizmi: Konya bedesten çarşısını ziyaret eden turistlerin algısı üzerine bir araştırma. *Journal of ISS*, 6(2), 110-122.
- Demirpolat, A. ve Akça, G. (2004). Ahilik ve Türk sosyo-kültürel hayatına katkıları. *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 1(15), 355-376.
- Durak, İ. ve Yücel, A. (2010). Ahiliğin sosyo-ekonomik etkileri ve günümüze yansımaları. *Suleyman Demirel University Journal of Faculty of Economics&AdministrativeSciences*, 15(2), 151-168.
- Ekinci, Y. (2011). Ahilik. Ankara: Dr. Yusuf Ekinci Sistem Ofset Yayıncılık.
- Gülvahaboğlu, A. (1991). Sosyal birlikler. İçindesosyal güvenlik öncüsü Ahi Evran Veli ve ahilik(37-75). Ankara: Memleket Yayınları.
- Günay, A. (2003). Ahilikte mesleki ve sosyal dayanışma. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sakarya.
- Gündüz, A. Y., Kaya, M. ve Aydemir, C. (2012). Ahilik teşkilatında ve günümüzde tüketicilerin korunmasına yönelik çalışmalar üzerine bir değerlendirme. *Afyon Kocatepe Üniversitesi, İİBF Dergisi*, 14(2), 37-54.
- Karaca, H. (2015). "Ana kaynaklarıyla Türk ahiliği" üzerine. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (2)1, 91-92.
- Karaman, R. (2014). Türk ahi teşkilatının işleyişi ve Çorum tarihinde ahilik. *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(1), 93-109.
- Kavi, E. (2015). Ahilik kurumu ve günümüz çalışma yaşamındaki psikolojik sorunlara yönelik çözümler. *Hak İş Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi*, 4(8), 102-117.
- Kaya, İ. (2005). *Ahi evren ve Kırşehir'de ahilik üzerine bir din sosyolojisi çalışması*.Yüksek Lisans Tezi,Erciyes Üniversitesi, Kayseri.
- Kemaloğlu, M. (2011). XI.-XIII yüzyıl Türkiye Selçuklu Devletinde sosyal zümreler. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2(4), 145-158.
- Kızılar, H. (2015). Osmanlı toplumunun sosyal dinamiklerinden ahilik kurumu. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 4(2), 408-423.
- Koçak, O. ve Gürün, F. (2015). Ahilik geleneğinin günümüzde sosyal içerme politikalarına olabilecek katkıları. *Hak İş Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi*, 4(8), 126-143.
- Köksal, F. (2006). Ahi Evran ve Ahilik, Kırşehir.
- Mahiroğulları, A. (2008). Selçuklu/Osmanlı döneminde kurumsal bir yapı: Ahilik/gedik teşkilatı ve sosyo-ekonomik işlevleri. *Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi*, (54), 139-154.

- Malkoç, E. (2016). *Ahilik sistemi örgütlenme yapısının günümüz Türkiye esnaf ve sanatkarları konfederasyonu ile karşılaştırılması*. Yüksek Lisans Tezi, Karabük Üniversitesi, Karabük.
- Öztürk, N.(2015). Ahilik teşkilatı ve günümüz ekonomisi, çalışma hayatı ve iş ahlakı açısından değerlendirilmesi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(7), 1-12.
- Saban, A. (2009). Öğretmen adaylarının öğrenci kavramına ilişkin sahip oldukları zihinsel imgeler. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(2), 281-326.
- Saban, A. (2008). Okula ilişkin metaforlar. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 55(55), 459-496.
- Soysal, A. ve Tan, M. (2013). Ahilik ilkelerinin günümüz işletmelerine yansımaları: Kilis küçük sanayi sitesi işletmeleri örneği. *Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 6(1), 186-202.
- Şen, A. (2012). Anadolu'da bir kardeşlik tecrübesi ahiliğin kültür ve medeniyetimizdeki yeri. *Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 16(1),615-629.
- Şahin, A. (2014). Nevşehir Hacı Bektaş Veli ve Ahi Evran Üniversitesi öğrencilerinin Hacı Bektaş Veli ve Ahi Evran-I Veli ile Bektaşilik ve ahilik algıları. *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Velî Araştırma Dergisi*, (71), 171-196.
- Şahin, A. (2016). Ahilik ve Bacıyan-ı Rum(Anadolu bacıları) teşkilatı.İçinde Örs, H. (Ed.), *Post modern çağda ahilik* (ss.43-61). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Metaphors of Teacher Candidates Regarding to "Akhism"

Akhism is a social culture organization blended with Turkish culture that is formed by people working for rights and justice in order to meet social and economic life needs of the society, taking into consideration the principle of co-production and solidarity. Mankind has undertaken important tasks in the transmission of intergenerational culture from past to present. Some of these; protecting the homeland, establishing social and cultural unity, and ensuring family cohesion. It is to be able to raise human beings that are essential in Akhism. Ahi man means human beings model in Akhism. Ahi man; who owns the home with the spirit of combatant, protects it and develops it; giving importance to family unity; social and social rules; shaped from the past to come into action; they are decent, ethical and responsible people based on Turkish traditions and customs. It can be argued that some of the values that he has in his family are values such as patriotism, hospitality, truthfulness, honesty, sensitivity, helpfulness, responsibility, trust, sharing, solidarity, diligence, justice and compassion. There is love to inhere of Akhism. This includes homeland love, family love and business love. Ahi; They have worked in solidarity and solidarity with halter harvests, respecting the work they have produced in cooperation. They showed the value of working with labor. The purpose of this study is to reveal the perceptions of metaphors that the students of Ahi Evran University of Education University of Education have on the concept of "Akhism". Within the scope of this general objective, the following questions were sought: What are the metaphors for the prospective teachers regarding the concept of "Akhism"? What conceptual categories can the metaphors of the candidate teachers have regarding the concept of "Akhism" in terms of their common characteristics? Do these conceptual categories differ according to the program candidates?

Phenomenology from qualitative research methodology was used in the study. The sample group of the study consisted of 205 teacher candidates who attended the third grade of all departments of the Ahi University of Education School of Education and were identified through analogous sampling from objective sampling methods. In the form, participants were asked to complete the sentence "Akhism is like ... because ...". Based on the data collected within the scope of the open-ended opinion form, the data were evaluated by following the steps of the content analysis. These steps used in analyzing the data. The nomenclature stage, the elimination stage, the stage of category development, the stage of providing validity and reliability, the calculation of frequencies and the interpretation phase of the data.

As a result of the research, prospective teachers produced 72 metaphors related to the concept of Akhism. When we look at the most expressed metaphors; Cooperation, sharing, honesty, justice and righteousness, brotherhood, tolerance and unity and solidarity. When the metaphors created by prospective teachers were categorized according to their similarity properties, 6 categories were

obtained. These categories have been defined as "Akhism as a social ethics", "Akhism as a business division and solidarity" , "Akhism as a tradesman organization", "Akhism as a System Approach And Continuity", "Akhism as a lifestyle", "Akhism as a negative opinion" . There are 17 metaphors in the category " Akhism as a social ethics ". These metaphors are; "Honesty, justice, truth, tolerance, friendship, decency, love, generosity, compassion, conscience, loyalty, happiness, hospitality, respect, everything beautiful, flower, water". There are 21 metaphors in the category " Akhism as a business division and solidarity ". These metaphors are; "Friendship, companionship, neighborhood, balance, friendship, brotherhood, unity and solidarity, family, loyalty, community-based, self-sacrifice, organization, imece, artisan brotherhood, leaf in the branch, business association, ant, honey pete, bee, ". There are 15 metaphors in "Akhism as a Tradesman Organization" category. These metaphors are; "Tradition, patriotism, production, responsibility, trust, rules, diligence, charity, patience, professionalism, understanding, non-formal education, artisan solidarity, roof, light". There are 8 metaphors in the category "System Approach And Continuity". These metaphors are; "Ottoman state, sun, continuity, clock, oil painting, some kind of thought, system, puzzle". There are 7 metaphors in the category "Akhism as a Lifestyle". These metaphors are; "Islam, like Islam, is life, the bridge of truth, charity, the best way of life, the unknown land". There are 4 metaphors in the category "Akhism as Negative Opinion". These metaphors are; "Lie is a living tradition, so-called organization, mine".

It has been determined by the candidate teachers that the produced metaphors related to the concept of Akhism have come to the forefront in terms of values. Values such as love, honesty, fairness, honesty, tolerance, friendship, respect, hospitality, sharing, cooperation, sacrifice, patriotism, diligence and patience produced as metaphor are the qualities that emphasize the importance of artisan organization. The following suggestions can be made in the light of the results obtained in the research: Patriotism, justice, justice, righteousness, tolerance, etc. at the point where the modern human education model like Akhism is transferred to the new generation with the Turkish national education system, Values can be developed in the education system and a program model to be applied to the students can be developed. Projects can be made by the Ministry of National Education to protect the values that make up culture from past to present.